

АКАДЕМІЯ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ АДВОКАТСЬКИЙ ІСПИТ

Практична частина

Навчально-практичний посібник

*За редакцією
д.ю.н., проф. Р. В. Вереші*

Видання 4-те, перероблене та доповнене

Київ • Алерта • 2026

УДК 347.965.2(477)(07)
К32

*Рекомендовано до опублікування
Вченою радою Академії адвокатури України
(протокол № 8 від 06 листопада 2025 року)*

Рецензенти:

Костенко О.М. – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України;

Притика Ю.Д. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Тихий В.П. – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений юрист України.

К32 Кваліфікаційний адвокатський іспит : Практична частина. Навчально-практичний посібник. / За ред. д.ю.н., проф. Р.В. Вереші. 4-те вид., перероб. та допов. Київ : Алерта, 2026. 400 с.

ISBN 978-617-566-967-9

У навчально-практичному посібнику, на основі чинного законодавства України та судової практики, висвітлюються відповіді на питання письмової частини кваліфікаційного іспиту, які передбачені Програмою складення кваліфікаційного іспиту, яка затверджена рішенням Ради адвокатів України.

Розрахований на осіб, які готуються до складання кваліфікаційного іспиту для отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, учасників освітнього процесу закладів вищої освіти правового спрямування та правників.

УДК 347.965.2(477)(07)

ISBN 978-617-566-967-9

© Авторський колектив, 2026
© Видавництво «Алерта», 2026

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Вереша Лариса Леонідівна, керівник юридичних практик, адвокат;

Вереша Роман Вікторович, доктор юридичних наук, професор, проректор з науковій роботи та освітніх інновацій Академії адвокатури України;

Добрянська Ольга Дем'янівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Загорняк Наталія Борисівна, кандидат юридичних наук, кандидат економічних наук, доцент, магістр бізнес-адміністрування, адвокат;

Карпунцов Валерій Віталійович, доктор юридичних наук, державний радник юстиції 3 класу, заслужений юрист України, голова Наглядової ради ГО «Ліга інтернів»;

Комаров Вячеслав Васильович, професор, академік Національної академії правових наук України, професор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Комарова Тетяна В'ячеславівна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри права ЕС Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Положишник Валентина Олександрівна, доктор філософії у галузі права;

Положишник Віталій Володимирович, адвокат, заслужений юрист України;

Чередниченко Ігор Сергійович, помічник голови Ради адвокатів Чернігівської області, адвокат;

Якуба Галина Олександрівна, голова Ради адвокатів Чернігівської області, адвокат.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	3
ПЕРЕДМОВА.....	4

І. СКЛАДАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

1.1. Перелік питань.....	5
1.2. Відповіді на питання.....	6
1.2.1. Заява про забезпечення позову або заява про забезпечення доказів у цивільній справі.....	6
ЗАЯВА про забезпечення позову.....	7
1.2.2. Заява про перегляд заочного рішення або заява про видачу судового наказу чи скасування судового наказу.....	10
ЗАЯВА ПРО ПЕРЕГЛЯД ЗАОЧНОГО РІШЕННЯ Святошинського районного суду м. Києва (номер справи, дата ухвалення рішення).....	10
1.2.3. Заява у справі окремого провадження.....	21
ЗАЯВА про встановлення факту, що має юридичне значення.....	21
1.2.4. Попередній розрахунок суми судових витрат або клопотання про відстрочення та розстрочення судових витрат, зменшення їх розміру або звільнення від їх оплати.....	27
КЛОПОТАННЯ ПРО ВІДСТРОЧЕННЯ СПЛАТИ СУДОВОГО ЗБОРУ ...	27
1.2.5. Позовна заява про визнання правочину недійсним.....	31
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання правочину недійсним	31
1.2.6. Позовна заява про захист особистих немайнових прав.....	36
ПОЗОВНА ЗАЯВА про захист особистих немайнових прав	37
1.2.7. Позовна заява про захист права власності та визнання права власності на майно.....	43
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання права власності	43
1.2.8. Позовна заява про захист права інтелектуальної власності.....	49
ПОЗОВНА ЗАЯВА про захист авторського права.....	49
1.2.9. Позовна заява зі спору щодо забезпечення виконання зобов'язань або про припинення (розірвання) окремих видів зобов'язань та відшкодування нанесених збитків (шкоди).....	56
ПОЗОВНА ЗАЯВА про розірвання договору та відшкодування збитків ...	56
1.2.10. Позовна заява щодо порушення умов договорів позики або позички, договорів лізингу або найму (оренди).....	64
ПОЗОВНА ЗАЯВА про стягнення заборгованості за договором позики ...	64
1.2.11. Позовна заява про відшкодування майнової та немайнової шкоди....	71
ПОЗОВНА ЗАЯВА про відшкодування майнової і немайнової шкоди	72
1.2.12. Позовна заява зі спору, що виникає зі спадкового права.....	78
ПОЗОВНА ЗАЯВА зі спору, що виникає зі спадкового права.....	79
1.2.13. Позовна заява зі спору, що виникає з прав та обов'язків подружжя, батьків і дітей, інших членів сім'ї.....	86
ПОЗОВНА ЗАЯВА про стягнення аліментів на утримання непрацездатної матері.....	86

1.2.14. Позовна заява про захист житлових прав (визнання права користування жилим приміщенням, визнання особи такою, що втратила право користування жилим приміщенням тощо).	93
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання особи такою, що втратила право користування житловим приміщенням	94
1.2.15. Позовна заява про захист права власності на земельну ділянку або права користування земельною ділянкою.	101
ПОЗОВНА ЗАЯВА про захист права власності на земельну ділянку	101
1.2.16. Позовна заява про захист трудових прав (про поновлення на роботі незаконно звільненого працівника та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу, стягнення заборгованості з заробітної плати, відшкодування моральної шкоди у зв'язку з порушенням трудових прав тощо).	106
ПОЗОВНА ЗАЯВА про захист трудових прав	106
1.2.17. Відповідь на відзив або заперечення позивача на відповідь на відзив.	114
ВІДПОВІДЬ НА ВІДЗИВ	115
1.2.18. Мирова угода.	122
ЗАЯВА про укладення мирової угоди	122
МИРОВА УГОДА по справі (номер справи)	124
1.2.19. Апеляційна або касаційна скарги на рішення суду у цивільній справі.	126
1.2.20. Клопотання про передачу цивільної справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.	133
КЛОПОТАННЯ про передачу справи (номер справи) на розгляд Великої Палати Верховного Суду	134
1.2.21. Заява про перегляд рішення за нововиявленими або виключними обставинами.	143
ЗАЯВА про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами	143
1.2.22. Заява до Європейського суду з прав людини у цивільній справі.	146

II. СКЛАДАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

2.1. Перелік питань.	159
2.2. Відповіді на питання.	161
2.2.1. Позовна заява про визнання недійсним рішення органу місцевого самоврядування або про оскарження рішення антиконкурентного відомства про притягнення до відповідальності за вчинення порушення в сфері економічної конкуренції.	161
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання частково недійсним і скасування рішення Антимонопольного комітету України про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу в частині позивача	161
2.2.2. Позовна заява про захист права власності та/або інших майнових прав суб'єкта господарювання або про відшкодування збитків, завданих суб'єкту господарювання невиконанням або неналежним виконанням господарського договору.	172

ПОЗОВНА ЗАЯВА про стягнення вартості недоотриманої покупцем площі за договором купівлі-продажу нежилого приміщення	172
2.2.3. Позовна заява зі спору, що виник із договору перевезення чи з договору про надання послуг зв'язку, чи з договору, заснованого на державному замовленні або зі спорів, пов'язаних із захистом авторського права та суміжних прав.	179
ПОЗОВНА ЗАЯВА про стягнення компенсації за порушення авторського права	179
2.2.4. Відзив на позовну заяву про відшкодування збитків, завданих суб'єкту господарювання порушенням його майнових прав юридичними особами, а також органами державної влади чи органами місцевого самоврядування.	185
ВІДЗИВ на позовну заяву про відшкодування шкоди	185
2.2.5. Відповідь на відзив або заперечення у справі про визнання господарського договору недійсним або про розірвання господарського зобов'язання.	189
ВІДПОВІДЬ НА ВІДЗИВ	189
2.2.6. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву на позовну заяву про визнання недійсними рішення загальних зборів учасників товариства.	192
ПОЯСНЕННЯ третьої особи щодо позовної заяви про визнання недійсним рішення загальних зборів учасників товариства	193
2.2.7. Заява про порушення справи про банкрутство або про затвердження плану санації.	199
ЗАЯВА ПРО ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО	199
2.2.8. Клопотання про розгляд господарської справи в порядку спрощеного провадження, або заява про видачу судового наказу, або мирова угода сторін в господарській справі.	206
КЛОПОТАННЯ про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження	206
ЗАЯВА про видачу судового наказу	208
2.2.9. Апеляційна скарга або касаційна скарга на рішення господарського суду.	211
Касаційна скарга	211
2.2.10. Заява про перегляд рішення господарського суду за нововиявленими або виключними обставинами.	219
2.2.11. Заява про відстрочення або розстрочення виконання рішення господарського суду, або про зупинення виконання рішення господарського суду, або заява про поворот виконання рішення господарського суду, або скарга у зв'язку із порушенням прав в процесі виконання рішення господарського суду.	225
СКАРГА на незаконні дії державного виконавця	226
2.2.12. Адміністративний позов щодо оскарження рішень (нормативноправових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень.	231

ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання протиправними та скасування на- казів, поновлення на посаді, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу	232
2.2.13. Адміністративний позов щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій, комісій із референдуму, членів цих комісій.	239
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії	239
2.2.14. Адміністративний позов про визнання нечинним акту не- нормативного характеру (наприклад, рішення податкового органу про донарахування податку та штрафних санкцій).....	245
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання протиправним та скасування податкового повідомлення-рішення	246
2.2.15. Адміністративний позов про оскарження нормативно-пра- вового акту органів виконавчої влади, місцевого самоврядуван- ня та інших суб'єктів владних повноважень, або про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого май- на, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності, або про встановлення обмеження щодо реалізації права на мирні зібрання.	252
ПОЗОВНА ЗАЯВА про визнання протиправним та нечинним нор- мативно-правового акта	253
2.2.16. Відзив на адміністративний позов, або відповідь на такий відзив, або заперечення, або пояснення третьої особи щодо таких позову чи відзиву в адміністративній справі незначної складності (малозначній справі).....	259
ВІДПОВІДЬ НА ВІДЗИВ	260
2.2.17. Клопотання про призначення експертизи в адміністратив- ній справі або заперечення на клопотання про призначення такої експертизи.	264
КЛОПОТАННЯ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ	265
2.2.18. Заява про забезпечення доказів, або про забезпечення адмі- ністративного позову, або про виклик свідків.....	268
ЗАЯВА ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗІВ	269
ЗАЯВА ПРО ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРА- ТИВНОГО ПОЗОВУ	272
ЗАЯВА ПРО ВИКЛИК СВИДКА	276
2.2.19. Апеляційна скарга або касаційна скарга на рішення адміні- стративного суду.	279
АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА	280
2.2.20. Клопотання про передачу адміністративної справи на роз- гляд палати, об'єднаної палати або Великої палати Верховного Суду. ...	288
КЛОПОТАННЯ ПРО ПЕРЕДАЧУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СПРАВИ НА РОЗГЛЯД ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ	289
2.2.21. Заява про перегляд рішення адміністративного суду за ново- виявленими обставинами або виключними обставинами.	292
ЗАЯВА ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВОГО РІШЕННЯ ЗА НОВОВИЯВ- ЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ	293

2.2.22. Заява про зміну чи встановлення способу і порядку виконання рішення в адміністративній справі, або про виправлення помилки у виконавчому документі, або про визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, або про примирення сторін виконавчого провадження.	296
ЗАЯВА ПРО ЗМІНУ СПОСОБУ І ПОРЯДКУ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ	297
ЗАЯВА ПРО ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ У ВИКОНАВЧОМУ ДОКУМЕНТІ	301

ІІІ. СКЛАДАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

3.1. Перелік питань.	302
3.2. Відповіді на питання.	304
3.2.1. Скарга на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.	304
СКАРГА в порядку п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України	304
3.2.2. Цивільний позов у кримінальному провадженні.	306
Цивільний позов в кримінальному провадженні в порядку ст. 128 КПК України.	306
3.2.3. Скарга на постанову про закриття кримінального провадження.	309
СКАРГА на постанову слідчого про закриття кримінального провадження (в порядку ст. 303 КПК України)	309
3.2.4. Клопотання під час досудового розслідування про зміну юридичної кваліфікації або про закриття провадження, або про проведення слідчих (розшукових) чи негласних слідчих (розшукових) дій тощо.	313
КЛОПОТАННЯ про проведення негласних слідчих (розшукових) дій....	313
3.2.5. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів або клопотання про скасування арешту майна.	315
КЛОПОТАННЯ про тимчасовий доступ до речей і документів	315
3.2.6. Скарга щодо неповернення майна, вилученого в ході обшуку або скарга на повідомлення слідчого, прокурора про підозру.	317
СКАРГА щодо неповернення майна, вилученого під час обшуку 20 жовтня 2024 року.	317
3.2.7. Заперечення сторони захисту на клопотання про продовження стоків досудового розслідування.	319
ЗАПЕРЕЧЕННЯ в порядку ч. 3 ст. 295 КПК України	319
3.2.8. Угода про примирення між потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим, або угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості.	321
УГОДА про примирення між потерпілим та обвинуваченим	321
3.2.9. Клопотання про повернення обвинувального акту або складання досудової доповіді.	324
КЛОПОТАННЯ в порядку п. 3 ч. 3 ст. 314, 291 КПК України	324

3.2.10. Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді про обрання запобіжного заходу – тримання під вартою.....	327
АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА	327
3.2.11. Клопотання під час підготовчого судового засідання про зміну запобіжного заходу.....	332
Клопотання в порядку ст. 315 КПК України про зміну запобіжного заходу	332
3.2.12. Клопотання під час судового розгляду про доручення проведення експертизи, або виклику експерта для допиту, або про допит свідків.....	336
КЛОПОТАННЯ в порядку ст. 356 КПК України	336
3.2.13. Клопотання про визнання доказу недопустимим.....	338
КЛОПОТАННЯ про визнання доказів очевидно недопустимими	338
3.2.14. Апеляційна скарга на вирок суду або на ухвалу суду.....	341
АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА	341
3.2.15. Касаційна скарга на вирок суду.....	346
КАСАЦІЙНА СКАРГА.....	346
3.2.16. Заперечення на апеляційну скаргу або касаційну скаргу в кримінальному провадженні.....	352
Заперечення на апеляційну скаргу прокурора Особа_4	352
3.2.17. Заява про перегляд за нововиявленими або виключними обставинами судового рішення.....	356
ЗАЯВА про перегляд судових рішень за виключними обставинами в порядку ст. 459 КПК України.....	356
3.2.18. Клопотання про передачу кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.....	359
КЛОПОТАННЯ в порядку ст.ст. 434–1, 434–2 КПК України	359
3.2.19. Клопотання про помилування.....	361
КЛОПОТАННЯ про помилування	361
3.2.20. Клопотання в справі про адміністративне правопорушення.....	363
КЛОПОТАННЯ про розгляд справи в закритому судовому засіданні	363
3.2.21. Апеляційна скарга на постанову суду в справі про адміністративне правопорушення або заперечення на апеляційну скаргу в справі про адміністративне правопорушення.....	365
Апеляційна скарга.....	365
3.2.22. Заява до Європейського суду з прав людини у кримінальній справі.....	369

Навчальне видання

*Вереша Лариса Леонідівна, Вереша Роман Вікторович,
Добрянська Ольга Дем'янівна, Загорняк Наталія Борисівна,
Карпунцов Валерій Віталійович, Комаров Вячеслав Васильович,
Комарова Тетяна В'ячеславівна, Положишник Валентина Олександрівна,
Положишник Віталій Володимирович, Чередниченко Ігор Сергійович,
Якуба Галина Олександрівна*

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ АДВОКАТСЬКИЙ ІСПИТ

Практична частина

Навчально-практичний посібник

За редакцією д.ю.н., проф. Р.В. Вереші

Видання 4-те, перероблене та доповнене

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О.В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 10.12.2025. Формат 60х84^{1/16}

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 23,25.

Тираж 2000 прим.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (099) 607-97-62.

E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002